

Острожна Г. М.,
студент 5 курсу, 7 групи, Інституту
прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого

НЕДОСКОНАЛЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ЗЛОЧИННІСТЬ

Ключові слова: правове регулювання, злочинність, детермінанти

Keywords: legal regulation, crime, determinants

Анотація: Розглянуто недосконале правове регулювання як причина злочинності.

Наведено приклади.

Abstract: Imperfect legal regulation as a cause of crime. Examples.

Серед широкого переліку детермінантів злочинності на особливу увагу заслуговує недосконале правове регулювання. Це пов'язано перш за все із статусом держави як суб'єкта суспільних відносин, до форм здійснення функцій якого належать, зокрема, правотворча, правозастосовна та правоохоронна діяльність.

Правове регулювання – сукупність прийомів та засобів юридичного впливу на поведінку суб'єктів суспільних відносин. Одним із критеріїв дієвості правового регулювання є його

ефективність, що визначається як співвідношення мети та реальних результатів такого регулювання [1, с. 12]. В Україні правове регулювання окремих видів суспільних відносин є досить суперечливим, що виявляється передусім у неврахуванні доцільності такого регулювання, умов його здійснення та можливості дотримання його норм суб'єктами, на яких воно поширюється. До видів недосконалого правового регулювання належать його фрагментарність, наявність значної кількості нормативно-правових актів різного рівня регулювання, нестабільність нормативної бази, незабезпечення дієвих механізмів контролю і реалізації тощо [2, с. 132]. Наслідками такої ситуації частіше за все є зменшення авторитету держави як нормотворця, поширення практики обходу положень закону, відтак – підвищення рівня правопорушень, а серед них – і злочинів.

Останнім часом було прийнято чимало поправок та змін до чинних нормативних актів. Аналіз положень цих актів та даних статистичного спостереження за результатами їх реалізації свідчать про певну непродуктивність їх впровадження.

Так, Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» від 21.12.2016 р. у ст. 8 було встановлено у 2017 році мінімальну заробітну плату у місячному розмірі - 3200 гривень. При цьому були внесені відповідні зміни до положень, які регулювали відповідальність за порушення вказаних норм: відповідно до ст.265 Кодексу законів про працю України, за недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці і за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) встановлені 32 000 та 96 000 грн. за кожного працівника відповідно.

За даними Державної служби статистики у листі від 22.09.2017 № 333/0/09.2вн-17, рівень зайнятості населення віком 15–70 років становив 56,8 %, що на 0,1 в.п. менше, ніж у II кварталі 2016, водночас серед населення працездатного віку цей показник збільшився на 0,4 в.п. і становив 65,1 %. Рівень безробіття серед економічно активного населення віком 15–70 років збільшився з 9,0 % у II кварталі 2016 до 9,1 % у II кварталі 2017 [3]. За даними дослідження Державної служби статистики «Рівень безробіття в країнах Європейського союзу та в Україні» рівень безробіття в Україні та країнах ЄС зріс з 7,6 та 8,6 % у першому півріччі 2016 до 9,6 і 9,4 відповідно [4]. Виходячи з наведених даних, підвищення санкцій замість гарантування права особи на працю призвело до підвищення рівня безробіття та збільшення кількості випадків укладення цивільно-правових договорів для маскування трудових договорів, що призводить до кваліфікації діяння за ст. 172 КК України.

Продовжуючи аналіз питання, укладення цивільно-правового договору замість трудового передбачає різний порядок оподаткування. У ст. 212 КК України під «ухиленням від сплати податків» розуміється досить широке коло дій, спрямованих на вказаний результат, зокрема і наведений вище приклад. До досягнення певного рівня (в 1000 і більше разів вище встановленого законодавством неоподаткованого мінімуму доходів громадян) матеріальної шкоди, заподіяної вчиненням діяння, за вказані діяння передбачена адміністративна відповідальність. При цьому варто враховувати частоту внесення змін до актів податкового законодавства, досить високий рівень податків, встановлений для суб'єктів господарювання, складнощі із впровадженням практики подання електронних декларацій, передусім з приводу технічного забезпечення, та численні спори з приводу визнання господарських операцій нерезальними. Так, за даними прес-служби Державної фіскальної служби України, протягом січня-вересня 2017 року органами ДФС під час перевірки суб'єктів господарювання, які виплачували заробітну плату та інші доходи фізичним особам, порушення податкового законодавства виявлено в 60% перевірених платників [5].

Враховуючи наведене, логічно припустити, що суб'єктам господарювання вигідніше існувати «в тіні», ніж намагатися виконати обов'язки, встановлені законодавцем. І навапки: при поліпшенні бізнес-клімату, здійсненні заходів із дерегуляції підприємницької діяльності, збереженні відносної ціновості та курсової стабільності спостерігається зменшення показників рівня тіньової економіки. Так, за попередніми розрахунками Мінекономрозвитку у I кварталі 2017 рівень тіньової економіки склав 37 % від офіційного ВВП, що на 6 в.п. менше за показник I кварталу 2016 [6].

Окремо варто звернути увагу на «поправку Лозового». Поправка Лозового стосується обмеження строків досудового розслідування 1 або 2 місяцями з дня повідомлення особи про підозру у вчиненні кримінального проступку або злочину відповідно. З одного боку, норма спрямована на підвищення рівня захищеності інтересів особи, суспільства та держави, з іншого боку, вона не враховує механізм її реалізації на практиці, передусім можливість кадрового

забезпечення її здійснення. Крім того, введення її в дію в редакції, що існує на даний момент, значно вплине на реалізацію принципу невідворотності покарання, що рештою призведе до підвищення рівня злочинності, оскільки саме невідворотність покарання виступає одним із найбільш потужних стримуючих елементів при обранні особою того чи іншого варіанту поведінки.

Таким чином, наведені приклади свідчать про наявність в Україні значних недоліків у правовому регулюванні відносин, що частіше за все пов'язано з неприділенням уваги розробці механізму реалізації норм та контролю за їх виконанням.

Список використаних джерел:

1. Тарахонич Т.І. Ефективність правового регулювання (питання теорії) / Т.І. Тарахонич // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 2. – с.11-13.
2. Головкін Б. М. Поняття злочинності у сфері економіки / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_24.pdf
3. Лист Державної служби статистики від 22.09.2017 № 333/0/09.2вн-17
4. Дослідження Державної служби статистики «Рівень безробіття в країнах Європейського союзу та в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350806>
5. Податкове законодавство порушують 60% роботодавців – ДФС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ukrainepravo.com/news/ukraine/podatkove-zakonodavstvo-porushuyut-60-robotodavtsiv-dfs-/](http://ukrainepravo.com/news/ukraine/podatkove-zakonodavstvo-porushuyut-60-robotodavtsiv-dfs/)
6. Тенденції тіньової економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinvoiEkonomiki>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман,
проф. Б. М. Головкін,
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

**Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
3-68 кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.**

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017